

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง THE DEVELOPMENT OF YOUTH LEADERSHIP CHARACTERISTICS IN SUFFICIENCY ECONOMY

Received: April 27, 2017

Revised: May 2, 2017

Accepted: May 3, 2017

ปมณห์ สุภาพักตร์^{1*} วีระ วงศ์สรรค์² และสุธิดา หอวัฒนกุล³
Pamon Supapak^{1*} Weera Wongsan² and Sutida Howattanakul³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{1,2,3}Bangkokthonburi University, Bangkok 10170, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: Pamon2557@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการวิจัย ดำเนินตาม 3 ขั้นตอนหลัก คือ (1) ศึกษาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดย ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ (2) เพื่อสร้างกิจกรรมคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน 8 กิจกรรม (3) เพื่อประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของผู้นำ และทดลองใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5,6 โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูที่ปรึกษา และครูประจำวิชา จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (T-test) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ปรับปรุงกิจกรรม ประเมินเพื่อยืนยันคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำคู่มือการใช้กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ (1.1) มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการรักษาตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ (1.2) มีความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก (1.3) มีคุณธรรมด้านความประหยัด ซื่อสัตย์ รับผิดชอบประเทศชาติ (1.4) มีความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง (1.5) มีความกล้าหาญ อดทนและเสียสละ 2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง มี 8 กิจกรรม (2.1) กิจกรรมสัมพันธ์ไมตรี (2.2) กิจกรรม ยุวกวีพอเพียง (2.3) กิจกรรมจำเรียงถ้อยร้อยกรอง (2.4) กิจกรรมตามครรลองปรัชญา (2.5) กิจกรรมเพื่อนพ้อง(ภายามยาก (2.6) กิจกรรมหลายหลากล้วนล้ำนำ (2.7) กิจกรรมประพุดิทธิธรรมล้ำค่าความดี (2.8) กิจกรรมนำวิถีเยาวชนพอเพียง 3) เยาวชนมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้นำเยาวชน เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The aims of this research are the study and development by using the mixed information gathering methods (Mixed Method): quantitative and qualitative techniques aspiring. 1) To develop the characteristics of youth leaders in the aspects of sufficiency economy and research procedures which implement 3 steps comprised of (1) Studying characteristics of youth leaders in the facets of sufficiency economy by studying documents, ideas, theories, and in-depth interviews with professional experts (2) Creating activities to enhance the sufficiency economy attribute in youth leadership and having 8 activities assessed by professional experts (3) Assessing the results of the development of characteristics in youth leaders in the aspects of the sufficiency economy by devising apparatus for measuring the characteristics of leadership, and trialing it. The research demographic involved the group of 30 higher secondary school students of Donmuangchaturachinda School using Stratified Random Sampling. Information was gathered mainly by experts, professional, advisory teachers, and subject teachers of 22 persons. Questionnaires: rating scale, approximation, and interview form, which analyzes the data by finding the Frequency Percentage Mean Standard Deviation (S.D.), T-Test, and Content Analysis in order to improve activities and evaluate to substantiate the characteristics of youth leadership in sufficiency economy and create a manual used in the activities aiming at developing the characteristics of youth leadership in sufficiency economy.

The findings of the research study were: 1) the attribute qualification in sufficiency economy in youth leadership were (1. 1) Self- protect immunity in family and country.

(1.2) Be enthusiastic, decisive and assertive. (1.3) Be merit in sufficient, honest, and responsible to their country. (1.4) Be curiosity in sufficiency economy. (1.5) Be brave, patient and sacrifice. 2) The eight activities of Sufficiency Economy were (2.1) How to be good relation. (2.2) Youth Lyric in Sufficiency Economy. (2.3) Thai compose in Sufficiency Economy. (2.4) Life Philosophy. (2.5) Reciprocity. (2.6) Several activities to sufficiency. (2.7) Moral to merit. (2.8) Role construct to Sufficiency Economy. 3) There was statistically significant differences at .05 after the experimental activities.

Keywords: Youth Leader Characteristics, Sufficiency Economy

ความเป็นมาของปัญหา

สภาพแวดล้อมภายใต้โลกาภิวัตน์ ที่สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้ว่าสังคมดิจิทัลเข้ามามีอิทธิพลต่อประเทศชาติและเยาวชนอย่างใหญ่หลวง การให้การศึกษาและกระบวนการให้การศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 จึงต้องคำนึงถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับการศึกษาคือ เด็กและเยาวชนซึ่งมีแนวโน้มที่จะได้รับรู้และรับการบ่มเพาะ (incubation) จากสื่อต่างๆ กระทั่งวงการศึกษาธิการเอง ได้ประสบปัญหาการสร้างคุณลักษณะเยาวชนโดยพบว่าสังคมไทยในปัจจุบันเกิดปัญหาเยาวชนจำนวนมากจากปัญหาที่เกิดจากความยากจนและด้อยโอกาสที่มีมาแต่กำเนิด เนื่องจากครอบครัวหรือถูกกระทำจากบุคคล รวมทั้งสังคม ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนเรื่องเพศสัมพันธ์ ติดเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด การทะเลาะวิวาท ฆ่าตัวตาย เล่นการพนัน เที่ยวเตร่ ติดเกมส์ อินเทอร์เน็ต เข้าถึงสื่อที่แสดงความรุนแรง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ จะพบว่าเยาวชนได้รับผลกระทบจากสังคมยุคปัจจุบัน ไม่สามารถแยกได้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด เนื่องจากขาดการพัฒนา ขาดความเป็นผู้นำ แก้ปัญหาเบื้องต้นไม่ได้ การขาดที่ปรึกษาและขาดการให้คำปรึกษาจากครอบครัวและโรงเรียน อาจจะกระทำให้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ ด้านความต้องการเยาวชนรุ่นใหม่ต้องมีคุณลักษณะมั่นใจในตนเองสูง ควบคุมตนเองได้ มีคุณลักษณะผู้นำที่ควบคุมตนเองได้ เข้าใจคุณธรรม จริยธรรม และนำประเทศไปสู่ความยั่งยืนได้ วัยรุ่นไทยมีปัญหาได้รับความรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจ การขาดความเอาใจใส่ ปล่อยปะละเลย ได้รับการรื้อถอนสิทธิ และถูกปฏิเสธจากสังคม ทำให้เด็กขาดการรับรู้คุณลักษณะของตนเอง ไม่สามารถศึกษาหรือสร้างคุณลักษณะผู้นำในตนเองได้ การกิจเหล่านี้ นอกจากครอบครัวและโรงเรียนมีส่วนร่วมช่วยได้อย่างเหมาะสมในรูปแบบต่างๆ ได้ หลักสูตรและกิจกรรมสามารถเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะเยาวชนได้ (Princess Chulabhorn's college Lopburipcl_Km) ในส่วนการศึกษาซึ่งต้องสร้างสังคมรุ่นใหม่ Waleewong, et al. (2010) พบว่า เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมรุนแรงจากกลุ่มเพื่อน ครอบครัวไม่สมบูรณ์ เคยชินกับพฤติกรรมรุนแรง รวมทั้งมีปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ ซึ่งมีผลจากปัจจัยทางครอบครัวและเศรษฐกิจ รวมทั้งมีปัญหาด้านแอลกอฮอล์ ดังที่ Chareonwongsak (2008) ได้แสดงความเป็นห่วง สภาพปัจจุบันของประเทศไทยต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำ เป็นกำลังสำคัญในการนำ

ทิศทางการศึกษาไทยให้อยู่รอด ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ โดยกล่าวถึงสิ่งที่น่าเป็นห่วง คือ 1) เด็กไทยรุ่นใหม่จำนวนมาก ไม่ต้องการเป็นผู้รับ เนื่องจากชินกับการเป็นผู้ตามมากกว่า อันมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูแบบประคบประหงมจากครอบครัว 2) ระบบการศึกษาที่สร้างเด็กไทยให้คิดตามมากกว่าคิดสร้างสรรค์และ 3) หลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนขาดเนื้อหาที่สอนให้เด็กมีภาวะผู้นำ ดังนั้น ประเทศไทยประสบปัญหาขาดผู้นำที่ต้องการเข้ามานำทิศทางประเทศไทยในอนาคต การสร้างผู้นำจึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญและต้องเริ่มพัฒนาผู้นำตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสังคมระบบเปิด จึงต้องสร้างความเท่าเทียมในโอกาสและสิทธิ (Egalitarian) ให้แก่ผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเป็นพลเมือง (Climate Citizenship) ซึ่งรวมถึงความบริสุทธิ์ใจ (Altruism) ความซื่อตรง (Conscientiousness) โดยการอาสา (Voluntary) ซื่อตรงไม่คดโกง (Conscientiousness) มีจิตใจเป็นนักกีฬา ไม่ให้ร้ายใคร มีมารยาท (Courtesy) โดยตักเตือนกัน และมีความเคารพกฎหมาย (Civic Virtue) จากหลักการสร้างคุณธรรมซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในการสร้างคุณลักษณะผู้นำ ดังนั้นกระแสความคิดปัจจุบัน (mainstream) พบว่า การดำเนินชีวิตที่จะนำพาปวงชนชาวไทยให้มีความสุขอย่างยั่งยืน ท่ามกลางกระแสความเจริญของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ให้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนทุกระดับ หลักคิดดังกล่าวเป็นหลักคิดเพื่อการตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยเน้นหลักของความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งสิ่งนี้อยู่บนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะผลิตพลเมืองคุณภาพของชาติ มีความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบันที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการพัฒนาทางด้านจิตใจกลับสวนทางกัน นับวันคุณธรรมจริยธรรมยิ่งลดน้อยลงประเทศไทยโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นคนดีของชาติตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ด้วยการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาสร้างกิจกรรมสนับสนุนการเผยแพร่และต่อยอดความรู้ ค่านิยมเหล่านี้เป็นที่ยอมรับและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชน ซึ่งภายหน้าจะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติ ดังที่มีการวิจัยของ Nantachai (2006) กล่าวถึง การสร้างค่านิยมร่วม (shared values) สามารถสร้างให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีจิตสำนึก ความเชื่อที่ถูกต้องร่วมกับทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ค่านิยมด้านจิตใจคือ ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ค่านิยมด้านการอยู่ร่วมกัน คือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ค่านิยมด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน รวมทั้งค่านิยมด้านการเลือกใช้ พัฒนา และต่อยอดด้านเทคโนโลยีด้านการใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการปรับพฤติกรรม และสร้างคุณลักษณะนั้นได้พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งได้ใช้ในการพัฒนาให้เยาวชนให้ในการวางแผนชีวิต การเสริมสร้างพฤติกรรมประหยัด การมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีจิตสำนึกและศรัทธาต่อการทำงานอย่างรับผิดชอบ เสียสละ ทุ่มเท ร่วมมือ สร้างความพอประมาณ การใช้เหตุผล

การสร้างภูมิคุ้มกัน ความซื่อสัตย์ อดทน ความเพียร และความรอบคอบ ซึ่งเป็นคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ การพัฒนาปัจจัยเชิงเหตุผล การมีบทบาททางการตลาดทางมหาชน สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาตนเองด้วยอาชีพต่างๆ ให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Vinijkumtorn, 2005; Na Bangchang, 2008; Jaiyakiew, 2012)

จากปัญหาด้านเยาวชน ด้านการขาดภาวะผู้นำเยาวชน (Chareonwongsak, 2008) และหน้าที่การสร้างค่านิยมของผู้บริหาร ครูและนักเรียน แนวทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างได้จากองค์กร โรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่ฝึกทักษะที่จำเป็นในการเป็นผู้นำ และพัฒนาทักษะเรียนรู้ รับผิดชอบ ฝึกสังเกต และเข้าใจผู้รับการพัฒนา คือ นักเรียน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์แนวคิด เลือกข้อมูล รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมเข้ากลุ่ม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ จึงเป็นกิจกรรมที่สามารถนำมาพัฒนา โดยผ่านกิจกรรมและสถานการณ์จริงหรือสมมติ เพื่อสร้างคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษากิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผสมผสานวิธี (Mix Method) กับการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ

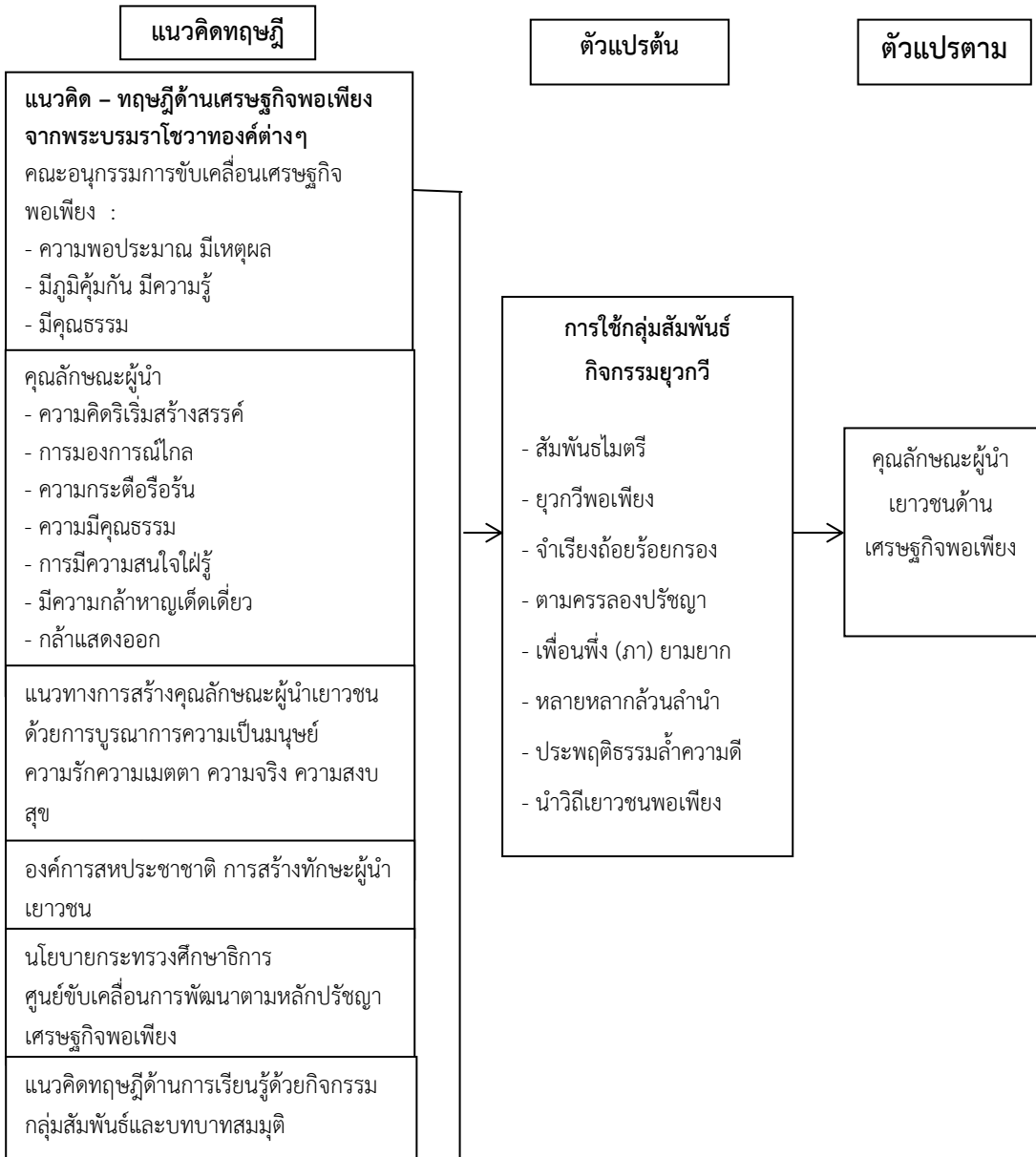
2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาผู้นำเยาวชน มี 8 กิจกรรม คือ 1) สัมพันธ์ไมตรี 2) ยุวกวีพอเพียง 3) จำเรียงถ้อยร้อยกรอง 4) ครรลองลองปรัชญา 5) เพื่อนพ้อง (ภา) ยามยาก 6) หลายหลากล้วนล้ำนำ (7) ประพฤติธรรมล้ำความดี (8) นำวิถีเยาวชนพอเพียง

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาคูณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย

วิธีดำเนินการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดมีรายละเอียดตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 205 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้นักเรียนเพื่อเข้ากลุ่มทดลองตามกิจกรรมที่กำหนด 30 คน คือ นักเรียนในระดับชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดย ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี จำนวน 11 คน และ ศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 6 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ขั้นตอนที่ 2 ศึกษากิจกรรมคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งข้อมูลคือ แนวคิดจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน 8 กิจกรรม จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของผู้นำ นำไปทดลองหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับ ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างรวม 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.91และทดลองใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,5,6 โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ครูที่ปรึกษา และครูประจำวิชา จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า และทดสอบค่าที (t-test) เพื่อนำมาปรับปรุงกิจกรรม ประเมินเพื่อยืนยันคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำคู่มือการใช้กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากแบบประเมิน การสร้างกิจกรรมทดลอง และกิจกรรมจริง ประเมินกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ คือ ครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้น สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi - structured) และหาข้อสอดคล้องมาสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง สร้างแบบประเมินคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการบันทึกและบันทึกเสียงคอมพิวเตอร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้แบบสอบถามได้ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่า mean และ Standard deviation การวิเคราะห์หาค่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงด้วย IOC (Index of Item Objection Congruence) และการยืนยันคุณลักษณะ จำนวน 6 คน โดยแบบวิเคราะห์สรุปคุณลักษณะผู้นำเยาวชนและแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) แบบมี

โครงสร้างจำนวน 2 ฉบับ มาวิเคราะห์ในประเด็นสำคัญ (Content Analysis) และตรวจสอบหาข้อสอดคล้องกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ต้องการ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มี 5 ลักษณะ คือ 1) มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการรักษาตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ 2) มีความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก 3) มีคุณธรรมด้านความประหยัด ซื่อสัตย์ รับผิดชอบประเทศชาติ 4) มีความใส่ใจใฝ่เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และ 5) มีความกล้าหาญ อดทนและเสียสละ โดยเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมิน ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า

2. ผลการศึกษากิจกรรมคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มี 8 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมสัมพันธ์ไมตรี 2) กิจกรรม ยุวกวีพอเพียง 3) กิจกรรมจำเรียงถ้อยร้อยกรอง 4) กิจกรรมตามครรลองปรัชญา 5) กิจกรรมเพื่อนพ้อง(ภา) ยามยาก 6) กิจกรรมหลายหลากล้นล้นน้ำ 7) กิจกรรมประเพณีธรรมล้ำค่าความดี และ 8) กิจกรรมนำวิถีเยาวชนพอเพียง โดยศึกษาจากแนวคิดจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน 8 กิจกรรม จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า

3. ผลการประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ด้านมีภูมิคุ้มกัน การมองการณ์ไกล เยาวชนมีระดับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี มองการณ์ไกลก่อนการพัฒนามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) แต่ภายหลังการพัฒนาแล้ว ผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินตนเองว่ามีคุณลักษณะด้านมีภูมิคุ้มกัน การมองการณ์ไกล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) ด้านมีความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกเยาวชนมีระดับคุณลักษณะ ก่อนการพัฒนามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) แต่ภายหลังการพัฒนาแล้ว ผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินตนเองว่ามีคุณลักษณะด้านความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) ด้านมีคุณธรรม เยาวชนมีระดับคุณลักษณะก่อนการพัฒนามีคุณลักษณะอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) แต่ภายหลังการพัฒนาแล้ว ผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินตนเองว่ามีคุณลักษณะด้านคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ด้านสนใจใฝ่เรียนรู้เยาวชนมีระดับคุณลักษณะผู้นำก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) แต่ภายหลังการพัฒนาแล้ว ผู้เข้ารับการพัฒนาประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ด้านมีความกล้าหาญ อดทนเสียสละ เยาวชนมีระดับคุณลักษณะผู้นำ ก่อนการพัฒนามีคุณลักษณะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) แต่ภายหลังการพัฒนาแล้ว มีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) เยาวชนมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ เพราะเพื่อกำหนดคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้ผลคุณลักษณะที่สำคัญจากการสังเคราะห์ทั้งการทดลองใช้กิจกรรมและเทคนิควิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า 1) ต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการรักษาตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ 2) มีความกระตือรือร้น กล้าคิด กล้าแสดงออก 3) มีคุณธรรมด้านความประหยัด ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ต่อประเทศชาติ 4) มีความสนใจใฝ่รู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง 5) มีความกตัญญู อดทน และเสียสละ สอดคล้องกับคุณลักษณะผู้นำในด้านต่างๆ คือ ด้านความกล้าแสดงออก (Assertiveness) กระตือรือร้น (Enthusiasm) และมีความอดทนสูง (High Tolerance for Frustration) ในคุณสมบัติผู้นำของ Prasertsri (2001) และสอดคล้องกับ Kirkpatrick and Locke (as cited in Tiya, 2008; Stogdil, 1990) ว่าผู้นำต้องมีความรู้ (knowledge) และความฉลาด (Intelligences) และ Covey (1996) ที่กล่าวว่า ต้องเรียนรู้อย่างไม่หยุดยั้ง ด้านความรับผิดชอบต่อ

2. กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง มี 8 กิจกรรม เพราะสอดคล้องกับ Trewatha and Newport (1982) ที่กล่าวถึงผู้นำต้องมีความรับผิดชอบต่อ ด้านความกระตือรือร้นและมีคุณธรรมที่สอดคล้องกับ Bennis (1989) ที่กล่าวว่าผู้นำต้องมีความกระตือรือร้นและมีคุณธรรม (Integrity) รวมทั้งความสนใจใฝ่รู้ (Curiosity) เช่นเดียวกับ Dessler (1998) ที่กล่าวว่าผู้นำบุคคลและองค์กรในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความซื่อสัตย์และคุณธรรม (Honesty and Integrity) สอดคล้องกับการวิจัยของ Vinijkumtorn (2005) ในด้านความสนใจใฝ่รู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Meejang, et al. (2011, pp. 1-5) สอดคล้องกับ Maiklad (2006) ที่กล่าวว่า เยาวชนควรตระหนักและรู้คุณค่าของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการมีภูมิคุ้มกันในการรักษาตนเองและครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะคุณลักษณะในข้อที่ 5 มีความกล้าหาญอดทนและเสียสละ ซึ่งสามารถใช้ได้ในทุกกิจกรรมไปเผยแพร่ในระบบสารสนเทศของหน่วยงาน ตลอดจนใช้คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

1.2 สถานศึกษาควรนำกิจกรรมในการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการพัฒนาเยาวชน โดยเฉพาะกิจกรรมนำวิถีเยาวชนพอเพียงที่นักเรียนชอบ และนำไปเป็นแนวคิดในการดำเนินชีวิตประจำวัน ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ นักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นการพัฒนาเยาวชนได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว

2.2 ควรจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง สามารถบูรณาการการจัดกิจกรรมได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะได้หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ของสถานศึกษา YouTube หรือ Web page

2.3 ควรจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ในรูปแบบของสหวิทยาเขต หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดการสร้างคุณลักษณะเยาวชนด้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนต่อไป

References

- Bennis, W. (1989). *On Becoming a Leader*. MA: Addison Wesley.
- Chareonwongsak, K. (2008). *The 5th wave- social philosophy: Thai society that suitable in the 21st century* (9th ed.). Bangkok: Success Media. [in Thai]
- Covey, S. R. (1996). *Three roles of the leader in the new paradigm*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice- Hall.
- Dessler, G. (1998). *Personnel/human resource management* (5th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice- Hall.
- Jaiyakiew, A. (2012). *The practical applications of the philosophy of self sufficiency economy in schools under Elementary Education Office Chiang Rai, District 3: Bansankong School case study in Mae Chan, Chiang Rai* (Master thesis). Mae Fah Luang University. [in Thai]
- Maiklad, P. (2006). *The scholastic discussion about follow my father's steps...sufficiency economy*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai]
- Meejang, S., Kijkueakoon, S., Panawong, C., Yafu, S., Duangnate, S., & Benjaariyakul, S., (2011). The research and development of local curriculum in sufficient economy by managing knowledge: Studying the case of an increasing of the growing quantity of Banana Moo.3 Banwangvon Tapho District Muang Phitsanulok City Phitsanulok Province. *Naresuan University Journal*, 13(2), 1-5. [in Thai]
- Na Bangchang, Y. (2008). *The results of using the mt method for reinforcing the frugal personality according to the philosophy of the sufficiency economy in prathomsuksa four, five, and six students* (Master thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Nantachai, S. (2006). *The sufficiency values. The Processing of Scholastic Articles in Educational Administration*. Bangkok: Extension and Training Office, Kasetsart University. [in Thai]

- Prasertsri, R. (2001). *Leadership*. Bangkok: Thanatat Publication. [in Thai]
- Stogdill, R. M. (1990). *Handbook of leadership: Survey of theory and research*. New York: Free Press.
- Tiyao, S. (2008). *Principles of Management (4th ed.)*. Bangkok: Thammasat University Press. [in Thai]
- Trewatha, R. L., & Newport, G. M. (1982). *Management (3rd ed.)*. Plano, Texas: Business Publication.
- Vinijkumtorn, T. (2005). *The inculcation of values through the sufficiency economy philosophy in prathomsuksa five students by using the process according to bloom and rath's principles* (Master thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Waleewong, O., Chaisong, S., & Thammarangsee, T. (2010). *Roles and behaviors of parents that inflict drinking habits on the Thai youth*. Bangkok: Center for Alcoholic Studies, International Health Policy Program. [in Thai]